

Rekomendacijos informacinio raštingumo pamokoms

Igyvendinant projektą „Informacinis raštingumas mokykloje“ 9-11 kl. (toliau vadinama — Projektas), 15-oje mokyklų buvo išbandytos informacinio raštingumo pamokos — *reklama, žiniasklaida, internetas, televizija* ir *kinas*. Šios pamokos skirtos vyresnių klasių mokiniams, tačiau atsižvelgiant į Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrąsias programas (2008) dalis pamokų medžiagos galėtų būti panaudota ir 7-8 klasėse.

Remiantis Projekte dalyvavusių mokyklų mokinių pamokų vertinimais bei mokytojų pastabomis ir pasiūlymais, pateikiame rekomendacijas, kaip šias pamokas įgyvendinti mokyklose:

1. *Pamokų medžiaga.*

1.1. Pamokose yra pateikiama daug teorinės medžiagos. Atsižvelgiant į klasės pasirengimo (gebėjimų) lygį ši medžiaga gali būti perteklinė. Todėl rekomenduojama mažinti medžiagos apimtį tikslingai atrenkant reikalingiausią. Iš vienos pusės teorinės medžiagos gausa siekiama suteikti pasirinkimo galimybę: apie kuriuos informacinio raštingumo teorinius aspektus tik užsiminti, o kuriuos panagrinėti giliau. Kita vertus, siekiama pateikti pakankamai informacijos, kad mokytojas galėtų labiau susipažinti su nauja tema ir suvokti jos esmę. Reklamos, žiniasklaidos ir interneto pamokose teorinė medžiaga taip pat pateikta ir *PowerPoint* skaidrėse.

1.2. Kai kuriose pamokose galite aptikti daug nežinomų sąvokų, tačiau mokiniai neturi jų išmokti, o tik suvokti jų esmę, kad galėtų suprasti informaciją ir atlikti užduotis.

1.3. Šios pamokos yra skirtos įvairių dalykų mokytojams. Pavyzdžiui, interneto pamokose yra naudingų dalykų ne tik informacinių technologijų, bet ir kitiems mokytojams, pvz., kaip saugiai bendrauti internetu, kaip internete ieškoti informacijos ir kt.

2. *Pamokų metodika ir planavimas.*

2.1. Pamokose yra pateiktos grupinio darbo užduotys ir diskusijų klausimai. Pamokų medžiaga yra palanki organizuoti diskusijas ir debatus, nes pateikiamos įvairios nuomonės vienu ar kitu klausimu.

2.2. Pamokose nepateikta teorinės medžiagos nagrinėjimo metodika, kuri gali būti labai įvairi. Norint, kad pamokoje nedominuotų vien mokytojo aiškinimas, kuris mokiniams nėra patrauklus, nes neįtraukia jų į aktyvią veiklą, rekomenduojama iš pamokose pateiktos teorinės medžiagos pasirengti dalomąją medžiagą mokiniams ir, pasitelkiant aktyviuosius mokymosi metodus, organizuoti pagal pateiktą medžiagą mokinių individualų ar grupinį darbą.

2.3. Reklamos pamokose yra pateikta reklamos pavyzdžių. Reklamos pamokas išbandžiusių mokytojų nuomone, reklamos pavyzdžių galėtų būti daugiau ir įvairesnių. Todėl

siūlome tokių pavyzdžių paieškoti internete, televizijoje bei spaudos leidiniuose (žurnaluose, laikraščiuose).

2.4. Vedant kino pamokas, rekomenduojame duoti mokiniams prieš pamoką pasižiūrėti konkrečiai pamokai tinkantį kino filmą arba pamokoje kaip iliustraciją naudoti ištraukas iš kino filmų. Šalia kino pamokų Projekto vykdytojai ir pamokų autoriai neturėjo galimybės pateikti kino filmų arba jų ištraukų, nes tai pažeistų autorių teises.

2.5. Ne visi mokiniai (klasės) spėja atlikti praktines užduotis per numatytą laiką, todėl, jei reikia, mokiniams skirti daugiau laiko praktinių užduočių atlikimui.

2.6. Jei kuri nors pamokos tema mokiniams yra įdomi ir aktuali, šią temą galima panagrinėti giliau tam skiriant kelias pamokas.

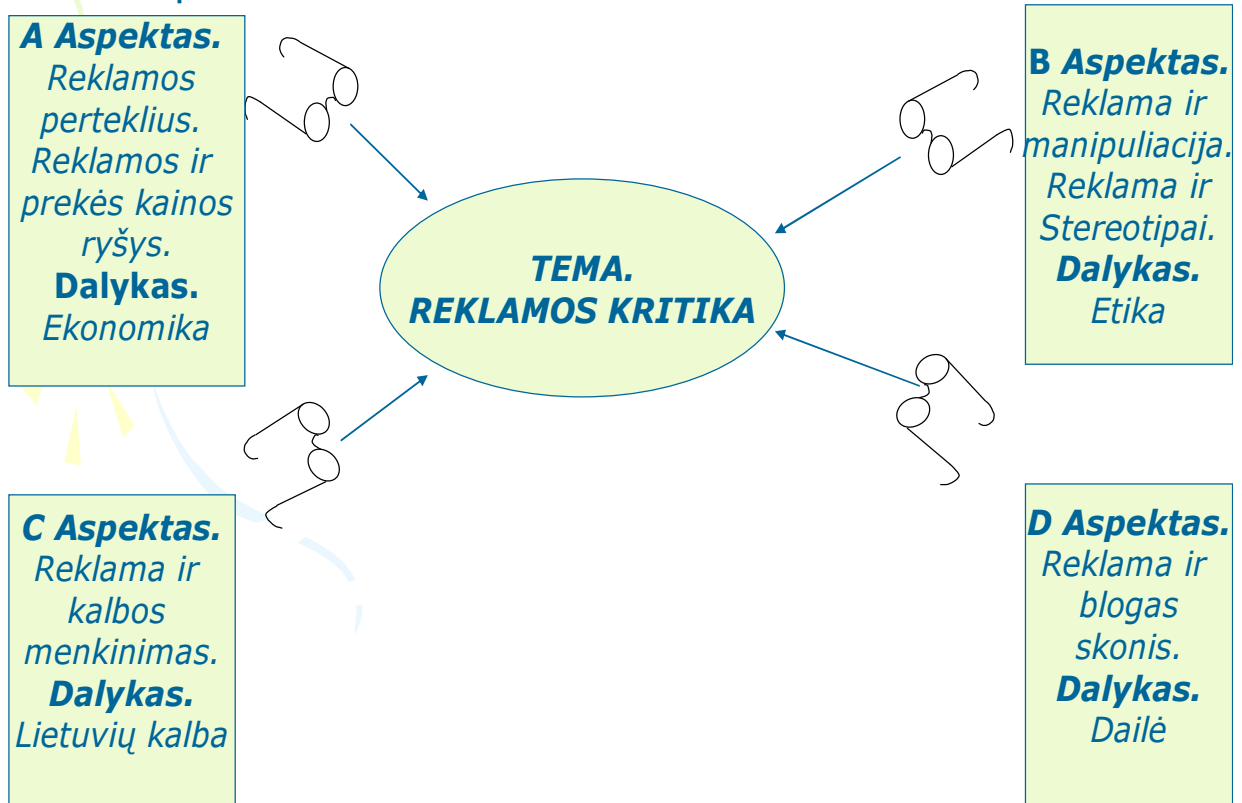
2.7. Reklamos temai yra skirtos 9 pamokos. Projekto rezultatai parodė, kad informacinį raštingumą dėstant kaip atskirą dalyką, gali būti sunku visas 9 pamokas išlaikyti mokinių susidomėjimą ir motyvaciją. Todėl siūloma atskirus reklamos pamokų aspektus integruoti į įvairius dalykus arba tartis su mokiniais ir atsižvelgti į jų poreikius ir interesus planuojant kitas reklamos pamokas.

3. Informacinio raštingumo įgyvendinimo modeliai. Informacinį raštingumą galima pasirinkti ir dėstyti kaip atskirą pasirenkamąjį modulį arba integruoti į įvairius dalykus (lietuvių kalbą, ekonomiką, pilietiškumo pagrindus, etiką, informacines technologijas, istoriją ir kt.) ir į neformalųjį ugdymą. Šios pamokos labiau pritaikytos mokyti informacinio raštingumo kaip atskiro pasirenkamojo dalyko (modulio). Tačiau informacinio raštingumo temos yra nagrinėjamos įvairiais socialiniais, ekonominiais aspektais, todėl įvairių dalykų mokytojai gali atrasti aspektų, kuriuos nesudėtinga integruoti į atskirus dalykus. Žemiau pateikiamas vienas iš daugelio galimų informacinio raštingumo integracijos pavyzdžių (1 pav. *Integracijos pavyzdys*).

Kitus integracijos į mokomuosius dalykus pavyzdžius galite rasti seminaro, vykusio 2009 m. birželio 29 d., pranešime „*Integruotos informacinio raštingumo pamokos*“ (Projekte dalyvavusios Pagėgių Algimanto Mackaus gimnazijos patirtis).

Integracijos pavyzdys (1 pav.)

- Į kai kuriuos dalykus galima pažvelgti daugiariopai
- „Akiniai“ – būdas pažvelgti į temą skirtingais aspektais.



4. Pamokų vertinimas. Išbandytos pamokos buvo vertinamos tiek mokytojų, tiek ir mokinių. Pateikiame kelias mokytojų, vertinusių informacinio raštingumo pamokas, citatas:

„Mokiniams pamoka paliko puikų įspūdį, jie dar ir po pamokos diskutavo apie informacijos srautus, reklamos poveikį vaikams ir jaunimui“.

„Ypač įdomi mokiniams buvo reklamų analizė. Jie pabrėžė, kad reklamos užsakovo anksčiau nepastebėdavo, o po šios analizės išmoko atkreipti į tai dėmesį.“

Daugelis 9 ir 10 klasių mokinių, kurie pildė pamokų vertinimo anketas, teigė, kad informacinio raštingumo pamokos yra įdomios ir naudingos, jiems yra aktualios pamokų temos ir veiklos, aiški ir suprantama pamokose pateikta informacija, jie aktyviai dalyvavo pamokose. Šie

duomenys rodo, kad informacinio raštingumo pamokos skatina mokinių motyvaciją ir įtraukia mokinius į aktyvų mokymąsi.

Kelios citatos iš mokinių vertinimo anketų, iliustruojančios pamokų temų aktualumą mokiniams:

„Pamokos tema buvo susijusi su mano kasdienybe.“

„Daug jaunimo apie tai šneka ir bendrauja tomis temomis.“

„Žiniasklaida mus supa visur. Labai svarbu ir įdomu išmokti kritiškai mąstyti ir vertinti.“

Išsamesnius mokinių pamokų vertinimo rezultatus galite rasti seminaro, vykusio 2009 m. birželio 29 d., pranešime „*IR projekto rezultatai*“.

Pateikiame Pamokų vertinimo anketą (*1 priedas*), naudotą Projekto metu, kuria galite pasinaudoti norėdami sužinoti mokinių nuomonę apie informacinio raštingumo pamokas.

PAMOKŲ VERTINIMO ANKETA

Klasė.....

1. Ar ši pamoka Tau buvo įdomi? (Pažymėk tik vieną langelį.)

a) Taip..... ₁

b) Ne ₂

1.1. Kodėl ? (įrašyk savo atsakymą).....

.....
.....

2. Ar šios pamokos tema tau buvo aktuali? (Pažymėk tik vieną langelį.)

a) Taip..... ₁

b) Ne ₂

2.1. Kodėl ? (įrašyk savo atsakymą).....

.....
.....

3. Ar šios pamokos veikla tau buvo aktuali? (Pažymėk tik vieną langelį.)

a) Taip..... ₁

b) Ne ₂

4. Ar ši pamoka tau buvo naudinga (tai, ką sužinojau ir išmokau, galėsiu ateityje panaudoti)? (Pažymėk tik vieną langelį.)

a) Taip..... ₁

b) Ne ₂

4.1. Kodėl ? (įrašyk savo atsakymą).....

.....
.....

5. Ar pateikta informacija Tau aiški, suprantama? (Pažymėk tik vieną langelį.)

a) Taip..... ₁

b) Ne ₂

6. Ar aktyviai dalyvavai šioje pamokoje (diskutavai, atlikai visas užduotis, atsakinėjai į klausimus ir įdėmiai klausėsi mokytojo)? (Pažymėk tik vieną langelį.)

a) Taip..... ₁

b) Ne ₂